

HVAT ER OG VIL sosialisman?

(Fransh. úr nr. 13)

7) Samstundis sum tey materiellu korini gerast betri undir sosialismuni, má hin andliga mentanin og upplýsingurin ókjust munandi. Fyrst á okkara dögum er tað vorðið greitt fyri sosialismunnar teoretikarum og praktikarum, hvussu ómetaligan týðning uppaligin og upplýsingin hevur fyri framtíð sosialismunnar, tí rætt er tað, sum sagt er: »Tann størsti trupulleikin við at byggja paradís á jörðini er at finna einglarnar, ið skulu búgva har.« Tað er ikki nóg mikið at skapa mið og mál fyri menniskjaligar lukku og framburði, um menniskjuni framvegis verða bundin av trælkanum vanum og fordómum; tað er ikki nóg mikið at skapa mið og mál, tá ið sjálvt innihaldið verður gloymt. Tað vil óivað verða ógjörlikt at skapa mið og mál fyri einari nýggjari samfelagsskipan. Íð kemur at halda, uttan fjöldin fult og heilt er við. Óvitska og líkasæla eru afturhaldin dugstasta stuðlar; við teirra hjálp er tað gjörlikt at halda fast um ta verandi samfelagsskipanina (í øllum fornum fyri eina tíð). Hitt heimsamfatandi mentunarstriðið er eitt strið um sosialismuna, striðið er eitt strið millum vitsku og óvitsku, virkseini og óvirkseini. Óvitskan kemur beinleiðis til sjónar gjøgnum analfabetismuna í teimum lágtstandandi londunum, har meginparturin av fólkinum víst hevur fingið eitt slag av undirvísingini, men henda undirvísing tænar ikki menniskjanum, men framleiðsluni, teirri kapitalistisku framleiðsluni, har samvinna er eitt slag av sviki. Menniskjansliga hevur undirvísingin einki virði, í verstu fornum hevur fórir hon, saman við teirri vanligu borgarligu undirvísingini, til eitt nýtt slag av analfabetismu, har tekniseriur, lítið blöð, löggar kvikmyndir og 'virðisleysar útvarpingar skapa livinnihaldið. Móttvegis øllum hesum afturhaldinum eru uppalingarroyndirnar, ið byggja á virkseini og demokrati, hin einstaki má læra at hugsa sjálvur, at skapa og menna, ikki sum nú eta alt rátt og herma. Persónlig menning er treytin fyri hægri upplýsing, og uttan hægri upplýsing er tað ógjörlikt at ganga frá persónseginhugsanini til heimsfelagsskap og sosialismu. Hin hægri felagsskapurin, sosialisman, kann einans skapast á tí grundarlagi, at hin einstaki fær hina rættu persónligu menningina.

Tað er millum tey fátæku og óupp lýstu fólkslögini, at fólkatálið ókist so óhugnaliga skjótt. Og tá ið hægri upplýsingur í sær sjálvum er vegur til hægri materiella tilveru, og eingin formur fyri tvingsul, trældömi og eyðræning kann sameinast við nóg miklan upplýsing, má tað vera greitt, hvussu frammalaga vit mugu seta henda spurning, tá ið vit tosa um sosialismu.

8) Til at gjøgnumføra sosialismuna hava vit teir sosialistisku flokkarnar kring um heimin, teirra uppgáva er at fremja sosialismuna, hennara menning og vunna festi (í hesum liggur eingin spádómur um framtíðarlígt »sosialistiskt afturhaldi«, tí tað er jú spreingjevni í teirri sosialistisku sáluni), tað er eingin vandi fyri, at sosialistisku flokkarnir gerast arbeiðsleysir ella mugu broytast fyri ikki at gerast tað. Hugsa bert um ta stóru uppgávuna at fáa *alla* ta mentunarlígu menningina at fylgja við tí materiellu, at uppala til frælsan felagsskap og demokrati. *Bent Phil.*

Hvo som spille vil med Beg . . . !

Hygg síggi. Ein yrking í Dagblaðnum. Eg glóddi við, — tí satt at siga minnst meg ikki fyrr at hava sæð eina so lóna og lorkasliga yrking. Hví ikki kortini geva skaldinum eina lítil virðislon á nýggju figgjarætlan fyri »duelig og ubruelig skaldarevni«. Men teir um tað, sum fyri borgum ráða, ella við öðrum orðum sagt, — Tunmas ella Hanus um tað. Henda yrking gevur bladsstjóranum eitt neyðars hald, ið hann fyrr hevur skriva um og ljóðar soleiðis — at undirritaði sleingist millum blöð og flokkar; og kenna í hvussu so er vit hann. Sjálvsagt, hví ikki tað. Tað er øllum mínum oyggjarmonnum kunnugt, at eg var formaður í fólkalokkinum her í bygdini fyri einum 13 árum síðani, so tað er nú langt síðani, at eg tók stöðu frá tí flokki ið bygdin á einum so neyðarsligum grundokið, sum prikkalógin tilsegði á kjallaraftindinum á sinni. Valfelagið fall niðurfyri, og tíanverri fekk eg ikki limirnar at fylkjast burt frá tí naggatödu, ið felagið innihelt, vegna tess at eitt dapurskygni lá yvir eygum teirra, og harafturat mátti mangur fylgja við tí ósingarpolitikki, ið fram varð fórdur í stríðsárunum. Nú eru runnin 13 ár síðani eg slepti tí skútuni, ið eg í míni framskygni sá — kom at renna á land, tí eingin kumpas var innanborða. So var. Kósín gekk fram ímótið einum gullkálvi, ið nakrir fáir dansaðu um, men, — eysturskinið av gullkálvinum, tíanverri, gjörði tað, at næstan eitt fleirtal av Føroya fólkið lat seg lokka í dansin, lítið hugsandi um, at hin parturin lá og blóddi. Men minnst til, tann parturin lat seg ikki villeiða av gullkálvinum, tí teirri framskygni var ein verunleiki, sum seinni gekk út. Verunleikan língu vit at kenna, og eg var ein av teim mongu ið

royndu gjøgnum blöðini at vara mínar lagsbrøður fiskimenn frá tí feigdini, sum kom at draga teir langt burt frá allari demokratiskari leið. Men útfallið var ofta tað, at tey ljótu orðum »svíkari« — mátti svölga. So rann tann dagur fram, tá hin frælsisglæman skuldi lýsa yvir einum fríum frælsum, peningasterkum Føroya landið. Men hvat hendi. Atkvøtt varð. Fløgg vóru vundin á stong. Stórir menn mannaðu okkara eldgomlu lögtingssessar, tí nýggjar lögir máttu kunngerast. Niðuri í Danaveldið sat okkara gamli, kæri kongur. Hansara milda sinni eymkaðist yvir ta líflu tjóð, ið hann elskaði. Hann koyrði tær stóru einavaldshetjur til hús og lat útskriva val. Fløggini vóru drigin niðuraftur, og aftur fóru teir somu menn runt um landið til valfund fyri at tileinkisgera kongsins vilja. Men tá vóru longu fleiri av tykkara veljarum vaknaðir við kaldan drey, tað sást. Tí tann ótíligviliga mannagongd, ið plagdi at fara fram við nistan og pípan og klappan á veljarafundum í Sjonleikarhúsinum, so hvør rættshugsandi lurtari runt um landið mátti skrúva fyri radio — var tagnað. Valið fór fram, fólkið hevði tala. Hin fyrr so dirvismikla fólkalokksskútan hevði kollsilgt seg. Tá fullu allir í fönning sambandsins Dagblaðið tók eina aðra leið í skrivning síni, og kallaði tað fyri eina kreppu, ið vakt hevði Føroya land — men gloymir at fortelja atvoldin til kreppuna, sum nú valdar Føroya landi, so hitt almenna kom at liggja knúst undir feigdarbondum. Nú er eitt eftir, — tað er fólksins dómur. Tann dómurin er hin sterkasti, tí hann

TÖRSHAVNAR LÍKKISTUGOYMSLA

hevur telefon nr. 706
ymiskir prisir
JACOB C. JOENSEN
snikkari

verður hin avgerðandi antin fólkalokkspolitiska stöða hevur verið á rættari leið gjøgnum farnu ár; og tí er tað mín hugsan, at nýtt val skuldi farið fram vegna tess, at tykkara flokkur fyrr hevur elskað at útskriva val. Nú var tað so ikki meir eg hevði at siga, so kann ein M. O. hvør ið hann so er, gera seg til látuverju fyri tykkum; tí eg ætli mær also ikki at svara aftur á persónligheitir, men vísa reint flagg, so eg sum nógvir aðrir rættshugsandi feroingar kunnu koma at siggja tykkara flokk hvørva burt sum »tröll í sólarrenning«.

J. K. Olsen

SPOTPRIS!

Við sælger gode, brugte, reparerede Lager til meget smaa Priser. Lange, uldne, svenske Kapper 19 Kr. Stortrøjer 18 Kr. Uldne Benklæder 10 Kr. Lumbrerjakker 12 Kr. Svære uldne Jakker 10 Kr. Regnslag 4 Kr. Arbejdslasker m. Rem 3 Kr. Livremme 1.50. Meget, pæne indbundne Romaner, meget store (Værdi 5 Kr.) sælges for kun Kr. 1.50 pr. Stk. Andre spændende uindbundne Böger kun 50 Øre pr. Stk. Husk vi er billigst i Danmark. Skriv i Dag. 3 Dages Returret.

**SKOTØJSLAGERET,
PANDRUP ST.**

Føroya Bjór

OL- og MINERALVATNSVIRKI

Máltráð 4

FÖROYA PILSNAR

EKTA MALTÖL

EINAR WAAG, Klakksvik

Citrón sodavatn
Appelsin limonada
Hindber limonada
Jordber limonada
Vanillie limonada
Appolinaris

Grót og skervur.

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað. Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umbøðsmann fyri kommununa.

Froðbiar séknar kommunu

FÆRÖSK MARGARINE

VITA No 1

VITAMINISERET

FÆROSKT PRODUKT

FINT PRODUKT